Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Nr 1. Kraków, 10 marca 1927 r. Rok II.

WIADOMOŚCI HARCERSKIE

Organ Zarządu Oddziału Z. H. P. Woj. Krakowskiego.

Wychodzi raz na kwartał.	Adres Redakcji i Administracji: **Kraków, ul. Szewska 12, I p. „Len".**	Cena nin. Nru Zł. 1·—

Od Redakcji.

„Wiadomości Harcerskie" posiadać będą nadal charakter informacyjno-propagandowy, w r. 1927 wychodzić będą jako kwartalnik.

Niniejszy numer poświęcony jest wyłącznie rocznemu sprawozdaniu.

VI. SPRAWOZDANIE
ZARZĄDU ODDZIAŁU Z. H. P. W KRAKOWIE ZA ROK 1926.

I. Sprawozdanie z czynności Zarządu Oddziału.

Rok 1926 zaznaczył się w naszej pracy dużym rozwojem tak, że wyniki w niektórych dziedzinach przeszły oczekiwania, niedomagania zaś lub zastój w innych, spowodowane były raczej brakiem sił i środków materjalnych niż zaniedbaniem. Brakom zaś naszym chcemy śmiało spojrzeć w oczy i składając to sprawozdanie podkreślać będziemy zarówno to, czegośmy dokonali, jak i to, co do zrobienia jeszcze pozostało.

Rezultatów pracy wychowawczej, która jest zasadniczym celem naszego Związku nie można ująć w rocznem sprawozdaniu. Poczekać na nie trzeba lat parę, ale przytoczone poniżej fragmenty naszej pracy wykazują, że ziszczą się przywiązane do niej nadzieje.

Powiększenie się grona instruktorskiego dzięki usilnej pracy Komend, zżycie się instruktorów na terenie Oddziału, postawienie

na wyższym poziomie pracy Starszego Harcerstwa wpłynęły na wytworzenie się „harcerskiej myśli" w naszych Chorągwiach. promieniowanie jej na zewnątrz i podniesienie się ideowości naszej młodzieży.

W dziedzinie techniki harcerskiej musimy zaznaczyć wysokie postawienie pionierki i obozownictwa, o którem wyjdzie wkrótce podręcznik, opracowany przez jednego z naszych najdzielniejszych instruktorów, phm. inż. Zbigniewa Trylskiego, oparty na kilkoletnich doświadczeniach w obozach i kursach Chorągwi.

Skrystalizował się też typ pracy drużyn żeńskich. Pewne braki natomiast wykazuje dziedzina wychowania fizycznego, ćwiczeń i gier w terenie.

Przechodząc do bezpośredniej pracy Zarządu Oddziału, podnieść musimy fakt zespolenia prac Zarządu Oddziału z Komendami i gronem instruktorskiem. Przyczyniło się do tego pomieszczenie biura Zarządu i Komendy Chorągwi męskiej w dostępnym o każdej porze lokalu przy ul. Szewskiej, jak również przeniesienie się Kom. Chor. Ż. do lokalu w śródmieściu.

Pod względem organizacyjnym dążyliśmy do takiego ułożenia prac całej centrali, by móc oddać jaknajwięcej usług. W tym celu przyjęliśmy jako zasadę, że zebrania pełnego Zarządu odbywają się przeciętnie raz na kwartał, dla ustalenia wytycznych pracy, przyjęcia sprawozdań i załatwienia spraw ważniejszych, dla prowadzenia zaś pracy bieżącej Zarząd wyłonił *Wydział Wykonawczy,* zbierający się co tydzień, złożony z prezydjum Zarządu, przewodniczących Wydziału K. P. i St. Harc., oraz Komendantki i Komendanta Chorągwi.

Również przeorganizowaliśmy Wydział Kół Przyjaciół i Wydział St. Harcerstwa.

W ramach przyjętych regulaminów prowadził Zarząd prace w następującym składzie:

Przewodniczący: prezydent m. Krakowa, inż. Karol Rolle, zast. przewodn.: prezes Izby Skarb. Józef Greger i Mieczysławowa Kulińska, sekretarz: Marjan Wierzbiański, skarbnik: dyr. Józef Pelczarski, zast. skarbnika: inż. Wacław Skwarczyński, komendantka Chor. Ż.: Henryka Braunowa, komendant Chor. m.: Zdzisław Stieber, przewodn. Wydz. K. P.: inż. Juljan Treutler, przewodn. Wydz. St. Harc.: Józef Horodeński, kapelan Oddziału: ks. Jan Lorek, członkowie: phm. Jadwiga Ackermannówna, dr Tadeusz Berezowski, Malwina Konopczyna, Marja Kreinerowa, dr Bronisław Kwiatkowski, prof. Emiljan Ostachowski, wiz. Zygmunt Wyrobek, Helena Zakrzewska.

W ciągu roku sprawozdawczego ustąpiła p. Mieczysławowa Kulińska, w miejsce której Zarząd kooptował naczeln. Wydz. szk. śr. tut. Kuratorjum p. Feliksa Przyjemskiego. W grudniu w miej-

sce dha Stiebera komendantem Chorągwi został wybrany phm. ks. Marjan Luzar.

Zarząd odbył w ciągu 1926 r. 4 zebrania, Wydział wykonawczy. zorganizowany z końcem października ośm zebrań.

Z prac wykonanych wymienić należy:

1. Zorganizowanie Walnego Zjazdu w dn. 28 lutego, i przygotowanie nań sprawozdania za r. 1925. Wnioski przyjęte na Zjeździe przesłano do Naczelnictwa, częściowo zaś stały się one przedmiotem obrad Walnego Zjazdu Związkowego. który odbył się w Krakowie.

2. Walny Zjazd Związku przysporzył Zarządowi wiele pracy i kosztów, które na parę miesięcy podcięły budżet. Na Zjazd ten został zgłoszony przez członków Związku szereg wniosków, które wywołały następnie ożywioną dyskusję i przeciąganie się obrad. Znaczną liczbę wniosków opracowało grono instruktorskie krakowskie. a praca ta dała im możność rozejrzenia się w całości prac Związku i wytworzenia opinji o najaktualniejszych zagadnieniach. Delegat nasz na Naczelnej Radzie w czasie Zjazdu podniósł szereg wątpliwości co do celowości gospodarki finansowej Centralnej Komisji Dostaw Harc. Sprawa ta ściągnęła na nas dużą dozę niechęci, cieszymy się jednak, że nie była bezowocna. bo dzięki energicznej działalności Komisji Skarb. N. R. H. została należycie wyświetlona i postawiona.

3. Bezpośrednio po Zjeździe zajęliśmy się akcją obozową. Znaleźliśmy się w sytuacji nader groźnej, gdyż Min. Spr. Wojsk. zabroniło wypożyczania namiotów i sprzętu obozowego. Dzięki jednak życzliwości p. gen. Wróblewskiego, dowódcy O. K. V.. otrzymaliśmy potrzebną ilość namiotów. Poczuwamy się do obowiązku złożenia na tem miejscu podziękowania p. gen. Wróblewskiemu za ten dowód sympatji dla naszej młodzieży.

4. By zapewnić sobie posiadanie namiotów własnych, zwróciliśmy się do Magistratu m. Krakowa z prośbą o oddanie nam posiadanych przezeń z czasów wojny dużych namiotów amerykańskich. Prośba nasza, dzięki życzliwemu stanowisku władz miejskich, z jakiem zawsze się spotykamy, została przychylnie załatwiona. Po dokonaniu przeróbki, spodziewamy się uzyskać około 50 namiotów, co już do pewnego stopnia zabezpieczy naszą przyszłą akcję obozową.

5. W celu uzyskania potrzebnych funduszów na akcję obozową. zwróciliśmy się o subwencje do instytucyj przemysłowych, osób prywatnych, władz państwowych i samorządowych. Subwencje instytucyj przemysłowych osiągnęły w tym roku skromny wynik. niedobory akcji obozowej zdołaliśmy jednak pokryć zasiłkami Ministerstwa Pracy i Op. Społ., Min. W. R. i O. P., Gen. Dyr. Zdrowia i Magistratu m. Krakowa. Nadto urządziliśmy parę przedsięwzięć dochodowych, między innemi festyn. zorganizo-

wany przez p. M. Kreinerową, również podjęliśmy zbiórkę łącznie z innemi Towarzystwami, urządzającemi kolonje wakacyjne.

6. W okresie powakacyjnym ułożyliśmy plan pracy Zarządu na dłuższy okres, zwracając przedewszystkiem uwagę na zdobycie środków finansowych i podstaw materjalnych.

Piekącą sprawę domu harcerskiego w Krakowie usiłowaliśmy rozwiązać przez wspólną z Min. W. R. i O. P. akcję budowy domu wycieczkowego młodzieży. Realizowanie tego zamierzenia następuje obecnie w r. 1927.

Zajęliśmy się również likwidacją dawnej współdzielni, która w najbliższym miesiącu zostanie nareszcie dokonaną.

W celach propagandowych zamieściliśmy szereg komunikatów i artykułów, wydaliśmy również dwa numery „Wiadomości Harcerskich", starając się zainteresować ogół społeczeństwa życiem drużyn.

Przychylności społeczeństwa i zrozumieniu przezeń wartości naszych metod wychowawczych dowodzą sumy, oddane nam do dyspozycji na nasze cele.

Władze szkolne popierają nadal nasz ruch nader życzliwie, winniśmy też członkom Kuratorjum Okr. Szkolnego gorącą wdzięczność za zawsze bardzo przychylne stanowisko.

II. Sprawozdanie skarbnika

Podobnie, jak w roku ubiegłym, tak i obecnie składamy sprawozdanie skarbowe nie tylko z rachunków samego Zarządu Oddziału, ale także z obrotów Kół Przyjaciół i drużyn na terenie Oddziału się znajdujących, bo to dopiero daje jasny obraz naszej działalności. Wprawdzie nie wszystkie koła, a nawet nie wszystkie drużyny nadesłały na czas swe sprawozdania, te jednak jednostki, które jako ruchliwe i czynne wywiązały się ze swych zadań, dają właśnie obraz rzeczywistego stanu.

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że rok ubiegły finansowo ciężki, w którym wszelkie ofiary i wkładki wpływały trudniej, jak dawniej, zaznaczył się jednak znacznym wzrostem obrotów naszego działu skarbowego, co najlepiej świadczy o coraz szerszem zrozumieniu idei harcerskiej i coraz bardziej rosnących sympatjach starszego społeczeństwa wobec naszego ruchu.

W załączonych tabelach zestawiamy szczegółowo wpływy i rozchody Zarządu Oddziału, Kół przyjaciół harcerstwa, drużyn i akcji obozowej. Tu zaznaczamy, że w stosunku do roku ubiegłego wzrosły w roku 1926 dochody:

Zarządu Oddz.	o 343 %	na 20 %	ogóln. dochodów	wobec 8% r. ub.
K. P. H.	o 154%	„ 22½%	„ „	„ 27% „ „
Drużyn	o 149%	„ 16½%	„ „	„ 20% „ „
Akcji oboz.	o 187%	„ 41%	„ „	„ 45% „ „

wszędzie więc wybitne podniesienie dochodów mimo ciężkiego finansowo roku, przyczem zauważyć się daje znaczne zwiększe-

nie dochodów Z O. w stosunku do innych jednostek organizacyjnych.

Ogólne dochody całego naszego terenu rozpadają się na następujące działy:

pozostała gotówka z r. ub.	7½%
opłaty organizacyjne i wkładki	7½%
przedsięwzięcia dochodowe	22 %
opłaty uczestników obozów	30 %
dochody własne razem	67 %
uzyskane subwencje	31 %
zaciągnięte pożyczki	2 %

Wydatki natomiast rozpadały się na następujące jednostki organizacyjne:

wydatki różne Z. O.	9 %	ogólnej sumy
„ Komendy Chorągwi	1½%	„ „
opłaty organizacyjne do Naczeln.	1½%	„ „
wydatki K. P. H. w czem bud. stanicy	9 %	„ „
„ drużyn	14 %	„ „
„ na akcję obozową	65 %	„ „

Pod względem zużycia sum wydatki rozpadały się na następujące działy:

opłaty organizacyjne do Naczelnictwa	1½%	ogólnej sumy
koszta administracji	5½%	„ „
wydatki organizacyjne	3 %	„ „
koszta przedsiębsiorstw dochodowych	4 %	„ „
kupno inwentarza i inwestycje	13 %	„ „
bibljoteki, pisma, wycieczki	3½%	„ „
akcja obozowa	65 %	„ „
pozostałości kasowe	4½%	„ „

Koszta administracji wzrosły z 4 procent w r. 1925 na 5½ procent w r. 1926. ale też przyniosły one korzyść realną, bo oprócz ogólnego zwiększenia dochodów zwiększyły się też procentowo takie wydatki, jak na akcję obozową z 63% na 65%, na inwentarz i inwestycje z 6% na 13%, zmniejszyły się natomiast „różne“ wydatki.

Już w zeszłym sprawozdaniu zaznaczyliśmy, że brak funduszów na administrację hamuje do pewnego stopnia lepszy i szybszy rozwój organizacji. To samo powtarzamy i dzisiaj w przekonaniu, że gdyby znalazły się większe fundusze na sprężystą administrację i lokale, wyniki pracy byłyby jeszcze lepsze.

Podany bilans majątkowy wykazuje wzrost majątku na terenie Oddziału z kwoty Zł. 22.160.53 w r. 1925 na kwotę Zł. 41.427.90 w r. 1926. Pochodzi to nietylko z nowych zakupów i inwestycyj, ale także stąd, że w tym roku więcej drużyn zestawiło swe inwentarze.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

PRZYCHODY:

Rachunki własne Zarządu Oddziału:

Gotówka w kasie i P.K.O. z dniem 1.I. 1926	Zł.	105·42	
Pogłówne młodzieży harc. dla Z.O. . .	„	1.156·71	
Dziesięcina drużyn	„	164·11	
„ K.P.H.	„	311·01	
Wkładki członków współdziałających .	„	478·50	
Opłaty na rachunek Naczelnictwa . .	„	1.499·—	
Wpływy na rachunek kosztów adm. Z.O.	„	5·276·27	
Wpływy na rachunek Zjazdów i odpraw	„	1·344·45	
Wpływy za wydawnictwa	„	1.037·43	
Subwencje na rachunek akcji obozowej .	„	8.539·50	
Pożyczki zaciągnięte	„	1.050·60	
Późne subwencje i dary	„	780·—	
Składka i pożyczka druż żeńsk. na Dwor. cis.	„	1.128·40	22.871·40

Rachunki Kół Przyjaciół Harcerstwa:

Pozostałość kasowa z r. 1925 . . .	Zł.	6.103·20	
Wkładki członków współdziałających .	„	2.851·50	
Dochód z przedsiębiorstw	„	9.103·70	
Różne subwencje i ofiary	„	4.427·30	22.485·70

Rachunki Drużyn:

Pozostałość kasowa z roku 1925 . .	Zł.	1.657·34	
Opłaty młodzieży harcerskiej	„	2.939·38	
Dochody z warsztatów i przedsiębiorstw	„	7.061·51	
Zasiłki K. P. H. . . . . , . .	„	2.075·03	
Różne subwencje i dary	„	3.455·34	
Różne dochody	„	1.400.09	
Pożyczki zaciągnięte	„	142·89	18.731·58

Rachunek Akcji obozowej:

Opłaty uczestników	Zł.	29.714·77	
Subwencje Z. O. jak wyżej	„	8.554·88	
Subwencje K. P. H. jak wyżej	„	10.212·76	
Fundusze własne drużyn	„	4.973·67	
Subwencje szkół	„	4.498·17	
Subwencje Komitetów P. W.	„	1.167·84	
Różne subwencje i dary	„	4.826.77	
Pożyczki zaciągnięte	„	895·02	64.843·88
		Razem: Zł.	128.932·56

Komisja rewizyjna:

Prof. Dr. Stanisław Ciechanowski w. r.

Mikołaj Woyciechowski w. r.

Mieczysław Walczak w. r. *Tadeusz Kwapniewski* w. r.

Krakowskiego Oddziału Z. H. P. za rok 1926.

ROZCHODY:

Rachunki własne Zarządu Oddziału:			
Opłaty organizacyjne do Naczelnictwa .	Zł.	1.611.76	
Koszta lokalu	„	1.972.12	
Kupno inwentarza	„	25.—	
Druk pism, sprawozdań, pocztówek . .	„	1.574.30	
Wydatki personalne: buchalt. koresp. .	„	2.400.—	
Zjazdy i odprawy	„	1.911.87	
Telefon, portorja, druki, przybory kanc.	„	933.09	
Nagrody konk. i pokrycie niedob. ob. z r. 925	„	385.—	
Wizytacje środowisk prowincjonalnych .	„	642.46	
Subwencje na obozy	„	8.554.88	
Wydatki różne Komendy Chorągwi ż. i. m.	„	966.47	
Spłata pożyczek i procenty	„	447.47	
Dar drużyn żeńsk. na dwor. cis. . . .	„	1.128.40	
Gotówka w kasie z dniem 31. XII. 926	„	318.58	22.871.40
Rachunki Kół Przyjaciół Harc.:			
Opłaty organizaczyjne dla Naczeln. i Z.O.	Zł.	601.01	
Subwencje dla drużyn	„	2.075.03	
Subwencje na akcję obozową	„	10.212.76	
Zakup inwentarza obozowego dla drużyn	„	1.108.46	
Koszta przedsięwzięć dochodowych .	„	257.17	
Budowa stanicy w Piwnicznej	„	6.491.30	
Różne	„	344.94	
Pozostałość kasowa z dniem 31. XII. 926	„	1.395.03	22.485.70
Rachunki Drużyn:			
Opłaty organizacyjne	Zł.	2.849.32	
Koszta warsztatów i przedsiębiorstw .	„	2.129.36	
Inwentarz, ekwipunek, izby	„	2.903.19	
Bibljoteka, pisma	„	1.323.42	
Wycieczki, zawody, korespond., różne .	„	1.661.28	
Wydatki drużyn na akcję obozową . .	„	4.973.67	
Pozostałość kasowa u drużyn	„	2.891.34	18.731.58
Rachunek Akcji obozowej:			
Wyżywienie uczestników	Zł.	46.943.47	
Przejazdy koleją, transport bagaży i prow.	„	9.057.50	
Zakup inwentarza obozowego	„	1.322.77	
Opłata czynszów za polany i pomieszcz.	„	596.—	
Koszta urządzenia obozów	„	4.402.33	
Apteczki polowe	„	420.95	
Koszta służby i różne	„	267.12	
Koszta wycieczek	„	1.833.74	64.843.88
		Razem: Zł.	128.932.56

Kraków, dnia 31 grudnia 1926 r.

Karol Rolle wr.
prezes Zarządu Oddziału

Józef Pelczarski wr.
skarbnik Zarządu Oddziału

BILANS KRAKOWSKIEGO ODDZIAŁU Z. H. P.

STAN CZYNNY

Bilans Zarządu Oddziału:

Gotówka w kasie i P. K. O.	318·58	
Dłużnicy	1.186·16	
Wartość inwentarza	25·29	
Niedobór Z. O. za r. 1926	511·40 Zł	2.041·43

Bilans Kół Przyjaciół Harc.:

Gotówka w kasie	1.395·03 „	
Wartość nieruchomości	10.000·00 „	
„ inwentarza . . , ...	1.108·46 „	12.503.49

Bilans Drużyn:

Gotówka w kasach u drużyn.	2.891·34 „	
Wartość inwentarza drużyn	27.582·38 „	30.473·72
		Zł 45.018·64

ZESTAWIENIE MAJĄTKU Z H. P.

Niedobór Z. O.	511·40
Nadwyżka majątku Z, H. P.	41.427·90
	Zł 41.939·30

Komisja rewizyjna:

Prof. Dr. Stanisław Ciechanowski wr., *Mikołaj Woyciechowski* wr.
Mieczysław Walczak wr. *Tadeusz Kwapniewski* wr.

z dniem 31. grudnia 1926 roku.

STAN BIERNY

Bilans Zarządu Oddziału:

Wierzyciele . . . . , ...		2.041·43

Bilans Kół Przyjaciół Harcerstwa:

Wartość majątku u K. P. H. . . .		12.503·49

Bilans Drużyn:

Wierzyciele Drużyn	Zł 142·89	
„ akcji obozowej	„ 895·02	
Wartość majątku u Drużyn	„ 29.435.81	30.473·72
		Zł. 45.018·64

na terenie Zarządu Oddziału.

Wartość majątku u K. P. H. . . .	Zł. 12.503·49
„ „ u Drużyn	29.435·81
	Zł. 41.939·30

Kraków, 31 grudnia 1926.

Karol Rolle wr.
Prezes Zarządu Oddziału,

Józef Pelczarski wr.
Skarbnik Z. O.

III. Sprawozdanie Komendy Chorągwi żeńskiej.

Skład osobowy Komendy Chorągwi żeńskiej w roku sprawozdawczym przedstawił się następująco: Komendantka phm. Henryka Braunowa, zastępczyni oraz referentka kursów phm. Jadwiga Ackermanówna, sekretarka phm. Jadwiga Pająkówna, ref. prowincji oraz komendantka Hufca Krakowskiego phm. Jadwiga Laszczkówna, ref. programowa phm. Jadwiga Trylska, zastępczyni phm. Jadwiga Górska, ref. wych. fiz. phm. Zofja Wilczyńska. Od września r. 1926 nastąpiły zmiany w przydziale referatów Dhna Wilczyńska ustąpiła z Komendy, referat wych. fiz. objęła phm. Jadwiga Biernakiewiczowa, referat prowincji objęła phm .Felicja Kasprzykówna, która weszła w skład Komendy. Referat kursów i obozów rozdzielono na trzy działy, przydzielając je trzem poszczególnym instruktorkom. Ponadto kooptowano dhnę Stanisławę Hetmaniukównę, w charakterze ref. gosp. i dhnę Marję Czajkównę, jako zastępczynię sekretarki.

Praca wewnętrzna Komendy Chorągwi. Komenda Chor. odbyła w 1926 r. 33 zebrania zwyczajne, 3 zebrania z udziałem referentek objazdowych, 4 zebrania programowe instruktorskie z udziałem wszystkich drużynowych krakowskich i starszych harcerek z akademickich zrzeszeń harcerskich. Na zebraniach tych zastanawiano się nad programem pracy ogólnej i poszczególnych referatów.

Szkolenie kierowniczek pracy. Podtrzymując konsekwentnie linję wytyczną pracy Chorągwi Krakowskiej, dążono przedewszystkiem do wyszkolenia odpowiedniej liczby instruktorek. W tym celu Komenda zorganizowała *kursy: instruktorski i dla drużynowych.* Obydwa te kursy odbyły się w obozach, pod namiotami w Waksmundzie, koło N. Targu. Położone tuż obok siebie, miały wspólną komendę w osobach druhen Braunowej, jako komendantki, Ackermannównej jako zastępczyni i stanowiły dwie drużyny kursowe, instruktorską z drużynową Jadwigą Laszczkówną i drużynowych z drużynową Jadwigą Górską. W skład grona instruktorskiego obu kursów wchodziły ponadto druhny Kasprzykówna, Wilczyńska, Orłowiczówna, Pająkówna, Hetmaniukówna, Laszczkówna Janina i p. Marja Schechtlówna, nauczycielka wych. fiz. Pionierkę prowadziły dhny Marja Zakrzewska i Bronisława Malinkówna.

Obydwa obozy pod względem urządzenia, budowy kuchen, namiotów i t. d., stały na bardzo wysokim poziomie. Ciężkie warunki atmosferyczne ub. lata, deszcze, wichry, nie zdołały zniszczyć urządzeń obozowych, ani zniechęcić uczestniczek kursu, które dzielnie i ofiarnie pełniły służbę obozową w najtrudniejszych nieraz chwilach. Wszelką pracę, nie wyłączając gotowania i karczowania terenu z jałowców, wykonywały druhny same. Pomimo to, a może właśnie dlatego, stan zdrowotny kursów był

zupełnie zadowalający, oprócz lekkich, przemijających katarów, żadnych poważniejszych zasłabnięć nie było. Z ludnością miejscową, proboszczem i szkołą, stosunki były jaknajlepsze.

Kurs instruktorski wyczerpał w zupełności swój program, kurs drużynowych miał niejednolity poziom przygotowania dziewcząt, co utrudniało całkowite przeprowadzenie programu. Komenda postanowiła nadal przestrzegać ściślej doboru uczestniczek kursów.

W każdym razie oba kursy przyniosły dziewczętom bardzo wiele niezaprzeczalnych korzyści. Wśród uczestniczek naszych kursów znajdowały się: jedna druhna z Chorągwi Pomorskiej, jedna z Białostockiej, jedna z Berlina, polka, drużynowa polskiej drużyny.

Podkreślić należy nader sprawnie zorganizowane przez dhnę Ackermannównę i przeprowadzone wyłącznie własnemi siłami zwinięcie tak ogromnego aparatu, jakim były dwa obozy, złożone z 14 namiotów.

Kolonje drużyn. Kurs dla kierowniczek kolonij, który się miał odbyć w czasie Zielonych Świąt nie przyszedł do skutku z powodu niepewnej wówczas sytuacji politycznej, spowodowanej wypadkami majowymi. Pomimo to jednak akcja kolonijna drużyn wykazała silne ożywienie. Odbyło się 10 kolonij pod dachem, cztery kolonje w połączeniu z obozowaniem pod namiotami (jeden zastęp pod namiotami, reszta pod dachem), jeden doskonale zorganizowany obóz I. drużyny krakowskiej w całości pod namiotami. W obozie tym wzięły udział skautki jugosłowiańskie w liczbie 5 dziewcząt.

Nie ulega wątpliwości, że przeprowadzane kursy oraz życie na kolonjach, przyczyniają się w ogromnej mierze do wyrobienia wewnętrznego dziewcząt, usprawnienia ich i przygotowania do życia praktycznego, oraz do zżycia się z sobą i z gronem instruktorskiem, temu ostatniemu zaś pozwalają na poznanie charakteru młodzieży i wyrobienie sobie zdania o wartości moralnej młodszej generacji kierowniczek pracy harcerskiej, która szybkim tempem się rozwija i wymaga coraz liczniejszych zastępów instruktorek.

Udział Chorągwi w urządzeniu Dworku Cisowego. Do przedsięwzięć, dokonanych przez Komendę Chorągwi w roku sprawozdawczym zaliczyć należy dawno już zamierzone, a w roku tym przeprowadzone umeblowanie izby krakowskiej w żeńskiej szkole instruktorskiej w Sromowcach Wyżnych. Umeblowanie to w krakowskim stylu ludowym kosztowało Zł. 1.128.40, na to zebrano w Chorągwi 615 Zł., resztę zaś 513 Zł. pożyczył nam Z. O.

Udział w międzynarodowej wystawie skautowej w Ameryce. Na wystawę międzynarodową skautową w Bostonie wysłano pięknie ozdobione wycinkami krakowskiemi album z fotografjami, ilustrującemi życie harcerskie tak męskie jak i żeńskie naszej

Chorągwi. Fotografie wykonali dhna Jadwiga Pająkówna i dh. Stanisław Pelczarski, ozdoby albumu dhna Marja Zakrzewska, przez nią też były wykonane wyroby plastylinowe. przedstawiające dworek i chatę polską. Wysłano ponadto artystycznie wykonane lalki w polskich strojach ludowych. Lalki te podobały się niezmiernie, zostały korzystnie sprzedane i spowodowały nowe zamówienie. Ogółem wysłaliśmy do Ameryki 7 lalek, co podsunęło nam myśl zorganizowania stałej pracowni.

Pracownia lalek funkcjonuje już od początku stycznia b. r. i ma wszelkie widoki rozwoju, w przyszłości może nam dostarczyć stałych dochodów i odciążyć do pewnego stopnia Zarząd Oddziału w finansowaniu pracy Komendy chorągwi ż. Organizując tę pracownię, powodowałyśmy się także głębszą myślą stworzenia szkoły pracy wśród dziewcząt, oraz nowej gałęzi przemysłu ludowego, któryby, dostarczając wzorów etnograficznych, stanowił zarazem propagandę Polski zagranicą.

Z rzeszeniem starszoharcerskiem pozostawała komenda chorągwi w bardzo ścisłym kontakcie i pragnie na tem miejscu podkreślić prawdziwie harcerską usłużność i gotowość pomocy w różnych poczynaniach Komendy tak zastępu Świstaków, jako też zastępu Sądeczanek.

W konferencji instruktorskiej w Sromowcach Wyżnych wzięła Komenda żywy udział, wysyłając dwie delegatki. Dhna Ackermannówna referowała sprawę zlotu narodowego w r. 1928.

Plany i zamierzenia na rok 1927. Komenda w dalszym ciągu kładzie nacisk na wyszkolenie nowego zastępu tak bardzo potrzebnych drużynowych. przygotowuje więc na sierpień kurs z programem próby na drużynową.

Chcąc dać dziewczętom silniej już wyrobionym wieloletnią pracą harcerską nowe doświadczenie i wypróbować ich siły i walory moralne w pracy społecznej, zamierzamy poprowadzić również w sierpniu instruktorski obóz wędrowny na kresach wschodnich o charakterze krajoznawczym i społecznym.

Na lipiec projektujemy wyjazd do Jugosławji. Projekt ten powstał na skutek nawiązania stosunków z jugosłowiańską organizacją skautową ubiegłego lata. Otrzymałyśmy już tak od organizacji skautowej, jakoteż Towarzystwa polsko-jugosłowiańskiego prośbę o pomoc w podniesieniu poziomu życia harcerskiego w Jugosławji i urządzenie u nich kursu siłami naszych instruktorek. Organizacje te podkreślają przodownictwo Polski w pracy harcerskiej wśród narodów słowiańskich. Postanowiłyśmy zaproszenie to przyjąć. W imprezie tej ma wziąć udział prócz kilku instruktorek wzorowy zastęp dziewcząt. Spodziewamy się, że Ministerstwo Spr. Zagr. i Opieki Społecznej, oraz Zarząd Oddziału dadzą temu naszemu przedsięwzięciu pomoc, na jaką ono zasługuje.

Odprawy drużynowych, odbyte w lutym i w grudniu ub. r., wykazały ogromne zżycie się i duże ożywienie pracy na terenie

całej chorągwi. Są środowiska, które imponują wprost swoją energją, zapałem i pomysłowością pracy.

Statystyka. Na zakończenie obraz statystyczny naszej Chorągwi w tabeli porównawczej z r. ubiegłym.

	w r. 1925.	w r. 1926.
Środowisk	15	19
Drużyn	39	49
w tem gimnazjalnych	9	9
seminarjalnych	8	18
szkół powszechnych	5	2
rzemieślnicza	1	—
mieszanych	15	15
szkół zawodowych	—	2
zuchów	1	3
Stan liczebny:		
podharcmistrzyń	12	18
przodownic	11	13
Razem mianowanych instruktorek	23	31
zuchów	20	97
bez stopnia	348	678
st. ochotniczek	—	8
ochotniczek	341	562
pionierek	114	95
samarytanek	—	4
Razem harcerek	823	1444
sprawn. przyznanych	372	438

Obraz ten świadczy o nadzwyczajnej żywotności naszej organizacji i o żywiołowym wprost pędzie i garnięciu się młodzieży w nasze szeregi.

IV. Sprawozdanie Komendy Chorągwi męskiej.

Skład osobowy Komendy Chorągwi: komendant pd. Zdzisław Stieber, zastępca I.: phm. dr Władysław Szczygieł, zastępca II.: pd. Stanisław Sokołowski, przyboczny pd.: Adam Launer, sekretarz: dh. Jan Grosse, ref. osobowy: pd. Kazimierz Stawarski do 31 października 1926 r., poczem dh. Jan Grosse, ref. obozowy: dh. Franciszek Ludera, ref. statyst. dh. Mieczysław Moroniewicz, referent wych. fiz. i p. w. pd. Adam Launer do 1/X. 1926, poczem dh. Józef Garbacik, ref. gosp. pd. Józef Mędyk, członek komendy i lustrator: dh. Kazimierz Rybarski.

Rozwój liczebny. Z końcem roku 1926 było 56 drużyn w 22 środowiskach (w 1925 r. 58 drużyn w 22 środow.), 5 podharcmistrzów, 16 przodowników i 1524 harcerzy (w 1925 r. 5 podharcm., 5 przodowników i 1.449 harcerzy). Jak wynika z powyższego zestawienia, zaznaczył się nieznaczny wzrost liczebny, który trwa od dwu lat, nastąpił także wzrost liczby instruktorów, jako rezultat kursów instruktorskich. Komenda musiała ograniczać powstawanie nowych drużyn z powodu braku kierowników, a ponieważ dwie drużyny zostały przyłączone do Chorągwi lwowskiej, stąd ubytek w ilości drużyn.

Pozatem Komenda zezwoliła na utworzenie 6 nowych drużyn, które przechodzą obecnie okres próby i nie są jeszcze przyjęte do Związku, ani też w powyższem zestawieniu zaliczone. Ilość zgłaszającej się młodzieży do szeregów harcerskich jest bardzo znaczna.

Komenda jednak kładzie nacisk na powolny i stopniowy rozrost harcerstwa na swym terenie.

Według wieku widoczny jest stały — od 3 lat — datujący się wzrost ilości starszej młodzieży, co z uwagi na ogólny poziom harcerstwa jest czynnikiem pierwszorzędnej wagi. I tak było harcerzy

	od lat 8—12	*12—16*	*ponad 16*
w roku 1924	339	595	247
„ 1925	295	749	405
„ 1926	138	732	654

Świadczy to, że młodzież dorastająca w drużynach, drużyn tych nie opuszcza, lecz w nich pozostaje, że nadto zgłasza się do harcerstwa młodzież między 12—16 rokiem. Wyraźny stały wzrost chłopców ponad 16 lat uważać należy za wynik nader dodatni, świadczący o przywiązywaniu się młodzieży do idei harcerskiej.

Podnosi się również wyrobienie techniczne. Na 1524 harcerzy (po wyłączeniu instruktorów) posiada stopień ćwika 27, wywiadowcy 261, młodzików 715, bez stopnia 383, wilcząt 138. Znaczny przyrost stopni, a zwłaszcza wyższych, jest także rezultatem kursów instruktorskich i podniesienia się poziomu pracy w drużynach, prowadzonych przez absolwentów tych kursów. Podniosła się także znacznie ilość sprawności harcerskich, których ilość z końcem roku sprawozdawczego osiągnęła cyfrę 1.165, wobec 535 r. ub. Zaznaczyć przytem trzeba, że w wielu środowiskach prowincjonalnych harcerze nie mogli uzyskać wyższych stopni jedynie z powodu braku komisji.

Szkolenie instruktorów. W związku z przygotowaniem kierowników pracy harcerskiej, Komenda Chorągwi urządza od 3 lat obozy instruktorskie. Obozy te, prowadzone przez grono zżytych instruktorów, członków Komendy Chorągwi — zawsze tych samych — dały w rezultacie kilkudziesięciu instruktorów wykwalifikowanych, o pewnem, jednolitem wyrobieniu harcerskiem,

W r. 1926 Komenda zorganizowała dwa obozy: jeden dla instruktorów, pod kierownictwem phm. inż. Zbigniewa Trylskiego, drugi dla drużynowych pod kierownictwem phm. ks. Marjana Luzara. Obozy te o 50 uczestnikach były lustrowane przez Naczelnika Głównej Kwatery, który wydał o nich korzystną opinję i przez Zarząd Oddziału.

Poza tem odbyły się dwie odprawy drużynowych. Pierwsza w lutym, z okazji Walnego Zjazdu, druga w grudniu 1926. Na odprawach tych omawiano warunki rozwoju poszczególnych środowisk, kwestję przysposobienia wojskowego w harcerstwie, sprawy podstaw finansowych drużyn, wreszcie zamierzenia Komendy Chorągwi na przyszłość. Na ostatniej odprawie w grudniu, dokonano też wyboru nowego komendanta Chorągwi phm. ks. Marjana Luzara w miejsce ustępującego Z. Stiebera.

Obozy drużyn. W ciągu lata 1926 Komenda zorganizowała 16 obozów wędrownych, 29 obozów stałych i 1 kolonję (dla młodszych chłopców). Szczegóły przedstawione są w osobnem sprawozdaniu Zarządu, tutaj zaznaczamy, że akcja obozownictwa silnie się rozwija, a młodzież przenosi obozownictwo, połączone ze swobodą wyboru jak najlepszego miejsca ponad zwykłe kolonje, krępowane możnością uzyskania odpowiednich pomieszczeń. W r. 1926 połowa harcerzy naszej Chorągwi wzięła już udział w obozach.

Technicznie, obozy stały na wysokim poziomie i były prowadzone przez wykwalifikowanych kierowników. Drużyny posiadały w większości swój własny sprzęt obozowy, zerwano już zupełnie z prowadzeniem kuchni przez kucharki, ani jeden obóz naszej Chorągwi już ich nie miał, chłopcy sami przyrządzali swe pożywienie, w wielu wypadkach lepiej od kucharek. Komenda o ile możności wizytowała obozy i stwierdziła, że stanęły one na wysokości swego zadania.

Liczne obozy wędrowne dały możność poznania naszego kraju i to nawet najdalszych zakątków. IV. Krakowska drużyna zwiedziła w swej wędrówce północne i wschodnie kresy Rzeczypospolitej, nawiązując kontakt z tamtejszą ludnością, a przedewszystkiem z Korpusem Ochrony Pogranicza. Drużyna bocheńska udała się na Spisz czeski, a drużyna tarnobrzeska w Góry Świętokrzyskie. Liczne odwiedziny rodziców i sfer nauczycielskich na obozach świadczą o wielkiem zainteresowaniu się społeczeństwa naszą akcją. Drużyny nawiązały dobry stosunek z miejscową ludnością, coraz częściej słyszy się zaproszenia także na rok następny. Liczne dobre uczynki, jak pomoc przy gaszeniu pożaru, opatrywanie chorych, ratownictwo w razie wypadków, zacieśniły węzły przyjaźni.

Plan pracy Komendy Chorągwi jak poprzedniego roku, tak i w r. sprawozdawczym szedł stale po wytycznej linji: nie wszerz, lecz w głąb. Nie tworzono więc nowych drużyn, a starano się po-

głębić ideologję harcerską w drużynach istniejących, wychować starszych harcerzy i instruktorów dla prowadzenia drużyn, by dopiero po pozyskaniu odpowiedniej ilości kierowników drużyn, przystąpić do tworzenia nowych. Stała ta dążność umożliwiła nam wreszcie — co już zostało podniesione — tworzenie nowych drużyn.

Komenda Chorągwi, licząc się z szybkim wzrostem organizacji na naszym terenie, a zwłaszcza z bardzo licznemi żądaniami tworzenia nowych drużyn, ma w projekcie urządzenie w r. 1927 czterech obozów okręgowych, w celu wyszkolenia jak największej ilości kierowników drużyn i instruktorów.

V. Akcja obozowa w r. 1926.

Akcja obozowa wykazała w r. 1926 niebywały rozwój, gdyż do jej zorganizowania przystąpiły i te drużyny, które dotychczas nie miały jeszcze obozów.

Osobna tablica podaje szczegóły obozów i kolonij. Zorganizowaliśmy w r. 1926 żeńskich: 5 obozów i 10 kolonij; męskich: 16 obozów wędrownych, 29 obozów stałych i 1 kolonję, w których uczestniczyło 390 harcerek i 789 harcerzy, spędzając razem 30.586 jednostek dziennych wśród harców na łonie przyrody.

W stosunku do roku ubiegłego ogólna ilość obozów i kolonij wzrosła o 70%, ilość uczestników o 80%, a ilość spędzonych dni o 89%. Podnieść przytem należy szczególniejszy wzrost obozów stałych pod namiotami i obozów wędrownych.

Jeden obóz wędrowny pod opieką Korpusu Ochrony Pogranicza zwiedził najpiękniejsze zakątki Wileńszczyzny, Polesia i Wołynia, docierając do granic: litewskiej, łotewskiej i sowieckiej, przywożąc ze sobą najpiękniejsze wspomnienia. Dwie kolonje i jeden obóz wędrowny znalazły się nad polskiem morzem, jeden obóz wędrowny zwiedził góry Świętokrzyskie, zresztą inne odbyły się w Karpatach i na Podkarpaciu.

Kierownikami obozów byli absolwenci kursów instruktorskich poprzednich lat, to też obozy i kolonje prowadzone były na ogół bardzo dobrze. Tu i ówdzie widać było jeszcze pewne niedociągnięcia i braki, których jednak w miarę postępu szkolenia instruktorów z roku na rok jest coraz mniej.

Na szczególniejsze podkreślenie zasługuje rozwój techniki obozowej, który według opinji obcych stawia nas w pierwszym rzędzie wśród obozownictwa skautów innych narodów. Młodzież nasza, wykonując sama całe urządzenie obozowe, umie już urządzić się nietylko wygodnie, ale nawet ozdobnie.

Koszta całej akcji obozowej wynosiły Zł. 64.843.88, co wynosi Zł. 2.10 na głowę dziennie, wobec Zł. 2.11 roku ubiegłego. Same koszta wyżywienia wynosiły Zł. 1.53, wobec Zł. 1.43 na gło-

Zestawienie akcji obozowej w r. 1926.

L. p.	Obóz wędr.	Obóz stały	Kolonja	ŚRODOWISKO urządzające obóz		MIEJSCE OBOZU wzgl. KOLONJI	Ilość uczestników	Czas trwania dni	Ilość jednostek dziennych harc. x dni
				Miejscowość	Jednostka Z. H. P.				
Obozy i kolonje żeńskie:									
1	—	1	—	Kraków	Kom. Ch. ż.	Waksmund	42	28	1.218
2	—	1	—	„	„ „ „	„	40	28	1.160
3	—	1	—	„	I. Druż. ż.	„	27	30	877
4	—	1	—	„	II i V „	Glinka	22	28	514
5	—	—	1	„	IV „	Sieniawa	15	28	428
6	—	—	1	„	VI i VIII „	Kojszówka	27	29	1.270
7	—	—	1	„	VII „	Kadcza	11	30	323
8	—	1	—	Bochnia	Hufiec ż.	Kiry (dol. Kościeliska)	37	24	793
9	—	—	1	Chrzanów	I Druż. ż.	Kamesznica górna	18	29	504
10	—	—	1	Jaworzno	I „	Chocznia górna	18	35	630
11	—	—	1	Nowy Sącz	I i III „	Kosarzyska	26	17	542
12	—	—	1	„ „	IV „	Lipie	14	29	406
13	—	—	1	Rzeszów	III „	Ostrowo (n. Bałtyk)	22	39	814
14	—	—	1	Tarnów	Hufiec ż.	Osłonino	25	24	625
15	—	—	1	Trzebinia	I Druż. ż.	Sidzina	46	24	1.058
	—	5	10			Razem	390		11.162
Obozy i kolonje męskie:									
16	—	1	—	Kraków	Kom. Ch. m.	Sidzina	29	28	812
17	—	1	—	„	„ „ „	„	29	28	812
18	—	1	—	„	I Druż, m.	Bukowina	19	29	570
19	—	1	—	„	III i VIII „	Łącko	25	25	680
	—	4	—			Do przeniesienia	102		2.874

L. p.	Obóz wędr.	Obóz stały	Kolonja	ŚRODOWISKO urządzające obóz: Miejscowość	Jednostka Z. H. P.	MIEJSCE OBOZU wzgl. KOLONJI	Ilość uczestników	Czas trwania dn	Ilość jednostek dziennych harc. x dni
	—	4	—			Z przeniesienia	102		2.874
20	1	—	—	Kraków	III i VIII dr. m.	Beskid zach.-Tatry	17	23	365
21	1	—	—	„	IV „	Wileńszcz., Polesie, Wołyń	14	28	392
22	—	1	—	„	V „	Wierch Porońca k. Bukowiny	23	29	667
23	—	—	1	„	VI „	Raba wyżna	18	28	432
24	—	1	—	„	VII „	Sidzina	27	26	651
25	—	1	—	„	IX „	Łopuszna	15	31	465
26	—	1	—	„	X „	Zaryte	18	35	570
27	—	1	—	„	XII „	Białka	32	24	736
28	1	—	—	„	XIV „	Gorce-Pieniny	6	20	114
29	—	1	—	„	XIV „	Podgórki	10	11	110
30	1	—	—	Kraków-Podgórze	I „	Gorce-Pieniny-Babia Góra	8	43	286
31	—	1	—	„ „	IV „	Pcim	20	36	740
32	1	—	—	Biecz	I „	Pieniny-Tatry etc.	5	11	55
33	1	-	—	Bochnia	I „	Beskid zach., Spisz cz. Gorce	10	25	228
34	—	1	—	„	II „	Wierchomla	23	25	575
35	1	—	—	Chrzanów	I „	Beskid zach.	4	7	28
36	—	1	—	„	Hufiec m.	Żegiestów	25	26	668
37	1	—	—	Dębica	„	Beskid zach.-Tatry	6	14	84
38	1	—	—	„	„	Beskid środk. Przeł. d.	6	8	48
39	—	1	—	„	„	Sępnica	19	15	285
40	—	1	—	Jasło	I druż. m.	Potakówka	19	23	423
41	—	1	—	Jaworzno	I „	Roztoka	15	32	413
42	—	1	—	„	II „	„	13	32	392
	9	17	1			Do przeniesienia	455		11.601

L. p.	Obóz wędr.	Obóz stały	Kolonja	ŚRODOWISKO urządzające obóz: Miejscowość	ŚRODOWISKO urządzające obóz: Jednostka Z. H. P.	MIEJSCE OBOZU wzgl. KOLONJI	Ilość uczestników	Czas trwania dni	Ilość jednostek dziennych harc. x dni
	9	17	1			Z przeniesienia	455		11.601
43	—	1	—	Jaworzno	III druż. m.	Roztoka	14	32	462
44	1	—	—	Krosno	III „	Beskid środk.	10	4	40
45	—	1	—	Mielec	Hufiec m.	Barcice	18	29	504
46	1	—	—	Nowy Sącz	„	Pieniny	7	5	35
47	—	1	—	„	„	Szeroka Polana	30	30	762
48	—	1	—	Nowy Targ i Zakopane	I druż. m.	Sieniawa	17	22	374
49	—	1		Rzeszów	I „	Żyznów	40	23	920
50	—	1	-	„	III „	Czudec	35	23	805
51	1	—		Tarnobrzeg	I „	Góry świętokrzyskie	10	16	160
52	—	1	—	Tarnów	Hufiec m.	Rytro	18	36	653
53	1	—	—	„	„	Gorce-Pieniny	4	11	44
54	1	—		„	II druż. m.	Beskid środk. i zach.	5	18	90
55	1	—		„	V „	Polskie wybrzeże	5	10	50
56	—	1	—	Trzebinia	I „	Sidzina	27	23	621
57	—	1	-	„	II „	„	29	23	667
58	—	1		„	III „	„	23	23	529
59	—	1	—	Wadowice	I „	Zagórze	25	23	672
60	1	—	—	Żywiec	I „	Beskid zachodni	4	8	32
61	—	1	—	„	I „	Kasina wielka	13		403
	16	29	1			RAZEM	789		19.424

Zestawienie.

15	—	5	10	Obozy i kolonje żeńskie	390		11.162
46	16	29	1	„ „ męskie	789		19.424
61	16	34	11	RAZEM	1179		30.586

wę dziennie w roku ubiegłym. Cyfry te są bardzo charakterystyczne. W drużynach, Kołach Przyjaciół i Zarządzie Oddziału widać było wytężoną pracę nad zrealizowaniem planów akcji obozowej, a coraz cięższe warunki ekonomiczne wycisnęły tutaj swoje piętno. Gdy wobec postępu drożyzny nie można było oszczędzać na wyżywieniu, a koszta te wzrosły o 10 groszy na głowę dziennie, to wysilano się na oszczędności w kosztach ubocznych, które też spadły w tym roku o 11 groszy na głowę dzienie tak, że mimo intensywnego żywienia przy wzroście drożyzny, ogólne koszta spadły jednak o 1 grosz na głowę dziennie. Możemy się też pochlubić, że świeżo ogłoszone sprawozdanie tut. Magistratu z ogólnej akcji kolonij letnich ze szczególnem uwzględnieniem podnosi właśnie naszą akcję wakacyjną, jako wybijającą się na pierwszy plan.

Ze względu na rozliczne korzyści moralne i fizyczne, jakie przynosi akcja obozowa, rozwój jej napawa nas szczególniejszą radością. Ponieważ wśród starszego społeczeństwa i wśród władz budzi się też coraz większe zainteresowanie się tą akcją, przeto też wyrazić można nadzieję, że harcerstwo nasze kroczyć będzie dalej po tej drodze w imię zasady, że każda harcerka i każdy harcerz powinien się znaleść w obozie.

VI. Sprawozdanie Wydziału Starszego Harcerstwa.

Ruch starszoharcerski w środowisku krakowskiem w roku sprawozdawczym nabrał sił, spotężniał, co więcej, inicjatywą swą wybiegł nawet znacznie poza ramy pracy lokalnej. Zerwano z dawną formą klubowo-towarzyskich zebrań i herbatek, przybrano charakter organizacji. Było to wynikiem dotychczasowych doświadczeń, poczynionych w ciągu lat kilku istnienia zrzeszenia starszoharcerskiego. Już w roku poprzednim wyraźnie zaznaczyła się dążność do ujęcia pracy starszych harcerzy w najwięcej odpowiadające jej charakterowi ramy.

Szukano, próbowano nowych dróg, czego wyrazem było organizowanie zastępów na różnych zasadach, aż wreszcie w bieżącym roku akademickim kwestję tę naogół dość szczęślwie rozwiązano. Próby poczynione dowiodły, że zespoły dobierane jedynie na tle podobieństwa zainteresowań (studja) kwestję tę bardzo problematycznie przesądzały. Cały szereg aktualnych zagadnień poruszono w tym czasie w „Jednodniowce" A. K. H., co znalazło żywy oddźwięk wśród zrzeszeń starszoharcerskich. „Jedniodniówka" była wyrazem żywotności środowiska krakowskiego, a zarazem dawała znaczną inicjatywę do poważnego traktowania bodajże najważniejszych zagadnień, do jakich należą zagadnienia społecznej roli Harcerstwa.

Konferencja St. Harc., która się odbyła w sierpniu ub. roku w Sromowcach Wyżnych stała się istotnie zapoczątkowaniem

intenzywnej pracy zarówno na terenie okręgu krakowskiego, jak i w innych okręgach.

W roku sprawozdawczym istniały na terenie okręgu krakowskiego trzy zrzeszenia starszoharcerskie: w Krakowie zastęp instruktorski „Watra“ i Akademickie Koło Harcerskie, oraz Drużyna Starszej Młodzieży Harcerskiej w Nowym Sączu. „Watra“ w ciągu roku połączyła się z A. K. H. w jedną Akademicką Drużynę Harcerską „Watra“, która jest obecnie najczynniejszym ośrodkiem pracy starszoharcerskiej nie tylko w Krakowie, ale — według opinji nieinteresowanych — wogóle wśród wszystkich zrzeszeń starszoharcerskich.

Stało się to nie przypadkiem, ale dzięki temu, że zrozumiano istotę pracy starszoharcerskiej, że podjęto ją jako uspołecznienie jednostki, wypracowywanie światopoglądu i rozwijanie własnych sił twórczych. Podobny charakter ma praca Koła sądeckiego. — Oprócz tych zrzeszeń zgłosił się ostatnio zastęp starszoharcerski w Podgórzu, oraz organizuje się Koło St. Harc. w Nowym Targu. Ilustracją prądów i pracy starszoharcerskiej Krakowa będzie jednodniówka „Watra“, wydana przez Akadem. Druż. Harc. „Watra“.

Kierownictwo pracy starszoharcerskiej na terenie okręgu krakowskiego sprawuje Wydział Starszego Harcerstwa przy Zarządzie Oddziału, w skład którego wchodzili: przewodn. pd. J. Horodeński, zast. pd. M. Lewiński, sekr. pd. J. Korpała, oraz Komendantka i Komendant Chor.

Z inicjatywy Wydziału odbył się Zjazd starszoharc. w Sromowcach, którego Kraków był gospodarzem. Obecnie życzyć sobie tylko należy, by znalazły się jednostki, któreby pojęły istotną wartość pracy starszoharcerskiej, któreby przypoiły czynną realizację prawa harcerskiego tych, którzy po kilku latach pracy w drużynach harcerskich mają się uczyć pracować i myśleć po harcersku.

VII. Sprawozdanie Wydziału Kół Przyjaciół

Zorganizowany w r. 1925 Wydział Przyjaciół Harcerstwa, okazał się ciałem zbyt ciężkiem, któremu trudno było nawiązać kontakt z Kołami na prowincji. To też Zarząd Oddziału, pragnąc usprawnić czynności tego Wydziału, zainicjował przekształcenie się dotychczasowego Wydziału w Radę porozumiewawczą Kół krakowskich, której zadaniem będzie normowanie wspólnych wystąpień na terenie Krakowa, zapoczątkował zaś utworzenie przy Z. O. Wydziału K. P. H., złożonego z kilku osób, któryby czuwał nad rozwojem wszystkich Kół oraz współdziałał przy tworzeniu nowych.

Dotychczasową pracę Wydziału krępował także brak środków finansowych, a chociaż budżet przewidywał na ten cel pewne

wydatki, nie mogły one być zrealizowane z powodu braku odpowiednich wpływów.

Z pełną radością podnieść tu musimy, że jest pewna ilość Kół, które otaczają swe drużyny prawdziwą opieką moralną i materjalną, z prawdziwem poświęceniem się, wytężają swą pracę, zwłaszcza w kierunku realizacji planów obozowych, a śmiało twierdzić możemy, że bez pomocy Kół, akcja nie byłaby się tak pięknie rozwinęła.

Zaznaczyć też jednak trzeba w imię prawdy, że po wielu jeszcze Kołach pokutuje duża obojętność dla ogólnych celów Związku i brak łączności organizacyjnej. Koła oddane jedynie pracy dla swej drużyny nie doceniają tego, że rozwój drużyny zależny jest od ogólnego rozwoju Związku, że przeto także dla ogólnych celów Związku trzeba ponieść pewną ofiarę, choćby w formie opłat organizacyjnych.

W roku 1926 istniało na terenie Oddziału 19 Kół w Krakowie i 10 Kół na prowincji, a mianowicie:

Kraków:

K. P. H. I. Druż ż., przewodniczący Jan Muszyński, członków 36, dochody zł 887.84, subwencjonowano obóz, pokryto czynsz za izbę drużyny.

K. P. H. II i V. Druż. ż., przewodn. inż. Juljan Treutler, członków 22, subwencjonowano kolonję.

K. P. H. III. Druż. ż., przewodn. Zofja Żulińska, członków 19, dochody zł 52. — Koło nowozawiązane, dopiero rozpoczęło pracę.

K. P. H. IV. Druż. ż., sprawozdania nie nadesłało.

K. P. H. VI. Druż. ż., sprawozdania nie nadesłało.

K. P. H. VII. Druż. ż., przewodn. Stefanja Kałłaur, członków 24, dochody zł 439.43, subwencjonowało kolonję.

K. P. H. VIII. Druż. ż., sprawozdania nie nadesłało.

K. P. H. II. Druż. m., przewodn. Malwina Konopczyna, członków 14, obrotów kasowych nie miało.

K. P. H. III. Druż. m., przewodn. Jan Fiszer, członków 48, dochody zł 490.56, subwencjonowało obóz.

K. P. H. IV. Druż. m., przewodn. Józef Pelczarski, członków 38, dochody zł 264.50, subwencjonowało obóz.

K. P. H. V. Druż. m., przewodn. inż. Wacław Skwarczyński, członków 20, dochody zł 199, subwencjonowało obóz.

K. P. H. VI. Druż. m. przewodn. Tadeusz Piotrowski, członków 25, dochody Zł. 80.13.

K. P. H. VII. Druż. m. przewodniczący Józef Roskosz, członków 25, dochody Zł. 292.—, subwenc. obóz.

K. P. H. VIII. Druż. m. przewodn. Zofja Krautwaldowa, członków 70, dochody Zł. 1.231.48, subwenc. obóz.

K. P. H. IX. Druż. m. przewodn. inż. Franciszek Malski, członków 43, dochody Zł. 1.287.15, subw. obóz.

K. P. H. X. Druż. m. przewodn. Marja Kreinerowa, członków 35 dochody Zł. 1.767.40, subwenc. obóz, zakupiono namiot dla drużyny.

K. P. H. XII. Druż. m. przewodn. ks. Jan Lorek, członków 15, subwenc. obóz.

K. P. H. XIV. Druż. m. sprawozdania nie nadesłało.

K. P. H. IV. Podgórskiej Druż. m. przewodn. Jan Friedberg, członków 18, dochody Zł. 600.14, subwenc. obóz.

Bochnia: K. P. H. Hufca ż. i m. przewodn. Stanisław Koniuszewski, członków 71, dochody Zł. 1.285.66, subwenc. obozy męskie i żeński.

Chrzanów: P. K. H. nowo zawiązane, sprawozdania jeszcze nie nadesłało.

Dębica: K. P. H. sprawozdania nie nadesłało.

Gorlice: K. P. H. drużyn ż. i m. przewodn. Jan Prokopek, członków 70, dochody Zł. 209.—, subwenc. obóz.

Jasło: K. P. H. Drużyn m. przewodn. Tadeusz Flis, członków 40, dochody Zł. 880.75, subwenc. obóz.

Jaworzno: K. P. H. drużyn ż. i m. przewodn. ks. Stefan Skoczyński, członków 120, doch. Zł. 3.505.98, subwenc. obozy.

Nowy Sącz: K. P. H. Hufca ż. i m. przewodn. dr. Bogusław Chrzan, członków 300, dochody łZ. 7.923.47, subwenc. obóz, budowano stanicę.

Nowy Targ: K. P. H. II. i III. Druż. ż. przewodn. Józef Chodorowicz, członków 16, dochody Zł. 136.50, subwenc. kolonje.

Tarnów: K. P. H. Hufca ż. i m. przewodn. Mieczysław Jaworowski, członków 42, dochody Zł. 1.463.92, subwenc. obozy.

Zakopane: K. P. H. Druż. m. i ż. sprawozdania nie nadesłało.

Z zarejestrowanych w r. 1925 na rok 1926 nie zarejestrowały się Koła w Krośnie, Mielcu, Nisku, Rzeszowie i Żywcu, powstały zaś nowe Koła 2 w Krakowie, po 1 w Chrzanowie, Jaśle, Tarnowie tak, że ilość Kół pozostała ta sama, t. j. 29.

Gdy za rok 1925 było 14 Kół, które sprawozdań nie złożyły, ilość ta spadła obecnie do 7 Kół, a więc jest pewien postęp.

VIII. Zestawienie statystyczne.

Stan liczebny Z. H. P. na terenie Oddziału wyraża się z dniem 31-go grudnia 1926 r. w następujących cyfrach:

	w r. 1925	w r. 1926
Chorągiew żeńska:		
instruktorek mianowanych	23	31
dziewcząt w 49 drużynach	823	1.444
Chorągiew męska:		
instruktorów mianowanych	10	21
chłopców w 56 drużynach	1.449	1.524
Starsze Harcerstwo;		
Członków Akad. drużyn i Kół	65	98
harcerek i harcerzy razem:	2.370	3.118
Członków współdziałających	896	1.431
Razem	3.266	4.549

Liczba członków współdziałających wzrosła w tym roku dość pokaźnie, nie tak jednak, jakby tego wymagały potrzeby Zwiazku i dobro młodzieży.

Członkowie współdziający płacą jednorazowo wpisowe 2 zł. i wkładkę roczną 6 zł. Wpisywać się można albo w poszczególnych Kołach Przyjaciół, albo wprost w Zarządzie Oddziału Związku Harc. Polsk. Kraków, Szewska 12. Wkładkę do Zarządu Oddziału przesyłać można przez Poczt. Kasę Oszczędn. Kraków na Nr. 405412.

ADRESY: Zarząd Oddziału Z. H. P. Kraków, Szewska 12.
Komenda Chorągwi męsk, Kraków, Szewska 12.
Komenda Chor. żeńsk. Kraków, Loretańska 18.

Druhowie i Druhny, oraz Członkowie współdzialający nabywajcie i rozszerzajcie sprawozdanie roczne, cena 1 zł., do nabycia w Zarządzie Oddziału.

Zarząd Oddziału posiada także jeszcze pewną ilość kartek z życia obozowego. Cena serji 8 sztuk 80 gr.

Wydawca: Zarząd Oddziału Z.H.P. Kraków. — Redaktor odpow.: Józef. Pelczarski.
Drukarnia Gronusia i Orłowskiego, Kraków, ul. Stolarska 6.